

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 760

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 19 septembrie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 294 din 7 mai 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal	2-4
Decizia nr. 402 din 6 iunie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 lit. a) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție	5-7
DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI	
241. — Decizie pentru eliberarea domnului Marius Adrian Madar din funcția de secretar de stat în cadrul Secretariatului General al Guvernului	8
242. — Decizie pentru numirea domnului Marius Adrian Madar în funcția de secretar general adjunct al Guvernului, cu rang de secretar de stat	8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 294

din 7 mai 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, excepție ridicată de Marius Ovidiu Marcu în Dosarul nr. 9.221/3/2016 al Tribunalului București — Secția I penală. Excepția de neconstituționalitate formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.088D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare a fost în mod legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. Arată că pedeapsa rezultantă ca urmare a reținerii concursului de infracțiuni nu poate depăși maximul general, în acest sens fiind norma expresă prevăzută de art. 39 alin. (2) din Codul penal. În ceea ce privește susținerea potrivit căreia stabilirea și aplicarea pedepsei trebuie să se realizeze în condițiile prevăzute de art. 187 din Codul penal, arată că acest text de lege nu este incident în cazul pedepsei rezultante, determinată potrivit art. 39 din Codul penal, întrucât această normă legală nu operează cu noțiunea de „pedeapsă prevăzută de lege”, ci cu cea de „pedeapsă stabilită”. Cu privire la critica referitoare la cumulul aritmetic, aceasta este una nepertinentă, întrucât legea nu vizează o astfel de ipoteză de calcul al pedepsei rezultante. În fine, previzibilitatea unei norme nu poate fi determinată prin raportare la un criteriu unic — capacitatea de înțelegere a destinatarului normeii, lipsa acesteia putând fi suplinită prin alte mijloace: interpretări ale specialiștilor, doctrinei sau jurisprudenței.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 19 iunie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 9.221/3/2016, **Tribunalul București — Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 din Codul penal.** Excepția a fost ridicată de Marius Ovidiu Marcu, inculpat într-o cauză penală în care a fost trimis în judecată pentru săvârșirea mai multor infracțiuni, cu aplicarea art. 5 alin. (1) și art. 38 alin. (1) din Codul penal.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul susține că dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) teza a doua din Codul penal sunt neconstituționale, întrucât, prin aplicarea alături de pedeapsa principală a unui spor obligatoriu, de o treime din totalul celorlalte pedepse, se ajunge, de cele mai multe ori, la o pedeapsă rezultantă al cărei quantum permite, în anumite situații, chiar depășirea maximului general al pedepsei. Așadar,

legiuitorul a acceptat posibilitatea depășirii limitelor generale ale pedepselor, această dispoziție legală fiind neconstituțională, întrucât „subiecții de drept, de cele mai multe ori cetățeni care nu au cunoștințe juridice, citind norma de drept a cărei încălcare este incriminată, nu pot constata nici exactitatea normeii, nici accesibilitatea, nici previzibilitatea acesteia, fapt ce încalcă *încrederea legitimă* de care trebuie să beneficieze un text de lege, și, totodată, principiul securității juridice a legii”. Potrivit art. 23 alin. (12) din Constituție, nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii, or, condițiile și temeiul legii le reprezintă, potrivit art. 187 din Codul penal, „pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei”, nicidecum sporul prevăzut de art. 39 din Codul penal, spor care nu este pedeapsă.

6. Mai mult, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, acest sistem de sancționare a concursului de infracțiuni nu este constituțional, deoarece prin însumarea aritmetică a pedepselor se poate ajunge la o pedeapsă rezultantă care depășește durata vieții infractorului și îi creează un plus de suferință care există în măsură mai mică atunci când pedepsele sunt executate cu intermitențe. Mențiunea că „la pedeapsa cea mai grea se adaugă un spor de 1/3 din totalul celorlalte pedepse stabilite” nu este o redactare care „să poată să fie înțeleasă de cei cu o capacitate de înțelegere modestă, astfel încât este greu de explicat că se adună toate celelalte pedepse, cu excepția celei mai grele, că suma se împarte la trei și apoi se adună cu pedeapsa cea mai grea”. Modalitatea de sancționare a concursului de infracțiuni excedează regulilor principiale ale contopirii juridice și creează serioase dificultăți instanțelor de judecată la aplicarea pedepsei rezultante pentru infracțiunile concurente.

7. În concluzie, deși o normă juridică trebuie să fie accesibilă și previzibilă, art. 39 din Codul penal nu are acest caracter, întrucât cei cărora li se adresează trebuie nu doar să fie informați în avans asupra consecințelor actelor și faptelor lor, ci să și înțeleagă consecințele legale ale acestora. În caz contrar, principiul *nemo censetur ignorare legem* nu ar mai putea fi aplicat, ceea ce ar avea grave consecințe asupra securității raporturilor sociale, a existenței societății în general.

8. **Tribunalul București — Secția I penală** consideră că excepția având ca obiect dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) teza a doua din Codul penal este neîntemeiată, întrucât soluția legislativă criticată reprezintă o opțiune de politică penală a legiuitorului.

9. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că alegerea modalității de calculare a sporului de pedeapsă în funcție de totalul pedepselor aplicate nu este de natură a afecta caracterul legal al sancțiunii penale ori proporționalitatea acesteia, de vreme ce atât limitele pedepselor aplicabile pentru toate tipurile de infracțiuni, cât și modalitatea de calculare a sporului aplicat pentru concursul de

infracțiuni sunt în mod expres prevăzute de lege, prin norme clare, accesibile și previzibile. Sporul obligatoriu de pedeapsă pe lângă pedeapsa cea mai grea este o consecință a pluralității de infracțiuni, și nu o sporire nejustificată de pedeapsă. Nu se poate susține că aplicarea unei pedepse în limitele legale și cu respectarea criteriilor de individualizare pentru fiecare faptă comisă este de natură a contraveni principiului proporționalității. Pedepsei celei mai grele i se adaugă o treime din totalul celorlalte pedepse aplicate conform legii pentru fapte comise, și nu un spor arbitrar ales de către instanța de judecată. De asemenea, dispozițiile analizate nu creează posibilitatea aplicării unei pedepse pentru care nu este prevăzută o limită maximă, întrucât prevederile art. 39 și cele ale art. 60 din Codul penal se aplică în mod coroborat, iar art. 60 din Codul penal prevede maximul general al pedepsei cu închisoarea, maxim ce nu poate fi depășit nici prin aplicarea regulilor concursului de infracțiuni.

11. **Avocatul Poporului** arată că, referitor la prevederile art. 39 alin. (1) lit. b) teza a doua din Codul penal, își menține punctul de vedere exprimat și reținut de Curtea Constituțională în deciziile nr. 256 din 5 mai 2016 și nr. 329 din 24 mai 2016, în sensul că dispozițiile legale criticate, potrivit cărora în cazul concursului de infracțiuni, când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite, sunt constituționale.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctul lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. Deși potrivit actului de sesizare a Curții, **obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 39 din Codul penal, în integralitatea sa, analizând notele scrise ale autorului excepției, precum și opinia instanței, rezultă că excepția de neconstituționalitate vizează doar dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) teza a doua din Codul penal, care au următorul cuprins: „*În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează: [...] b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite*”.

15. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității, ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, precum și ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

16. Examinând critica de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal au mai fost supuse controlului de constituționalitate, prin raportare la critici de neconstituționalitate similare, fiind pronunțate în acest sens Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 9 decembrie 2015, Decizia nr. 788 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul

Oficial al României, Partea I, nr. 209 din 8 martie 2018, Decizia nr. 740 din 23 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 249 din 21 martie 2018, Decizia nr. 447 din 28 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 928 din 2 noiembrie 2018, prin care excepția de neconstituționalitate invocată a fost respinsă, ca neîntemeiată.

17. Prin Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, Curtea a reținut că dispozițiile de lege criticate reglementează în materia sancționării concursului de infracțiuni săvârșite de persoana fizică, infractor major, pentru ipoteza în care s-au stabilit numai pedepse cu închisoarea, stabilind tratamentul penal al concursului de infracțiuni prin aplicarea sistemului cumulului juridic cu spor obligatoriu și fix. Așadar, potrivit prevederilor precitate, dacă pentru infracțiunile concurente s-au stabilit numai pedepse cu închisoarea, se va aplica pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite. În context, Curtea a reținut că o limitare cu privire la quantumul pedepsei rezultante ce urmează a fi executată se face prin dispozițiile art. 60 din Codul penal, aceasta neputând fi mai mare de 30 de ani de închisoare.

18. În actualul Cod penal, legiuitorul român are o orientare mai degrabă preventivă decât represivă, de vreme ce a optat pentru reducerea limitelor speciale de pedeapsă pentru mai multe infracțiuni, concomitent cu înăsprirea tratamentului penal al pluralității de infracțiuni, în contextul în care critica principală a tendințelor legislative anterioare de majorare a limitelor maxime de pedeapsă, ca principal instrument de combatere a unor infracțiuni, a fost aceea că sistemul sancționator al vechiului Cod penal nu mai reflecta în mod corect sistemul valorilor sociale pe care legea penală este chemată să le protejeze. Astfel, în expunerea de motive la proiectul Legii privind Codul penal se arată că „soluția de dorit nu este deci o majorare dusă la absurd a limitelor de pedeapsă, care nu face altceva decât să nesocotească ierarhia valorilor sociale într-o societate democratică”. Pe de altă parte, legiuitorul a urmărit ca noul Cod penal să ofere și instrumente mult mai eficiente pentru individualizarea și sancționarea pluralității de infracțiuni, în condițiile în care, sub imperiul fostei reglementări, pluralitatea de infracțiuni, deși un indiciu important privind pericolozitatea sporită a infractorului, rămânea practic nesancționată, cauza de agravare fiind, în foarte multe situații, ignorată de instanțe în stabilirea pedepsei rezultante, din cauza faptului că sporul de pedeapsă prevăzut de lege avea un caracter facultativ. Astfel, noul Cod penal răspunde unei puternice exigențe sociale, de a reglementa mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional. Potrivit expunerii de motive la proiectul Legii privind Codul penal, „într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă. De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni”. Așadar, în cazul concursului de infracțiuni, pe lângă pedeapsa cea mai grea cu închisoarea — singura sancțiune aplicată, în mod obișnuit, de către instanțe sub legea veche —, sub imperiul legii noi este obligatorie aplicarea unui spor egal cu o treime din totalul celorlalte pedepse. Având în vedere toate cele arătate, Curtea a reținut că, întrucât săvârșirea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană demonstrează o perseverență pe calea infracțională a acesteia, sunt necesare sisteme de sancționare adecvate pentru asigurarea constrângerii și reeducării, iar reglementarea

acestora nu trebuie să se facă decât cu respectarea Constituției și a supremației sale (paragrafele 24, 26, 27 și 28).

19. Prin aceeași decizie, Curtea a mai reținut că reglementarea tratamentului penal al concursului de infracțiuni intră în atribuțiile organului legiuitor, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală, care, realizând o individualizare legală a sancțiunilor în materie, apreciază, în concret, în funcție de o serie de criterii, printre care și frecvența fenomenului infracțional. Așa fiind, Curtea a reținut că, prin adoptarea noului regim juridic de sancționare a celor două forme de concurs de infracțiuni, real și formal — cât privește persoana fizică, infractor major —, reglementând mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional, Parlamentul s-a plasat în interiorul marjei sale de apreciere.

20. De asemenea, Curtea nu a reținut nici susținerile autorului excepției potrivit cărora prevederile constituționale ale art. 23 referitor la libertatea individuală ar fi încălcate de dispozițiile de lege criticate. Libertatea individuală nu are caracter absolut, fiind necesar a se exercita între coordonatele stabilite de ordinea de drept, așa încât încălcarea regulilor care compun ordinea de drept autorizează legiuitorul să reglementeze, în funcție de gravitatea comportamentului infracțional, norme penale care vizează direct libertatea persoanei. Aceste dispoziții penale însă trebuie să fie strict delimitate și condiționate, astfel încât libertatea individuală să fie respectată. Or, Curtea a constatat că normele criticate permit o individualizare judiciară a pedepsei principale (rezultante) în caz de concurs de infracțiuni „în condițiile și în temeiul legii”, potrivit art. 23 alin. (12) din Legea fundamentală, o garanție împotriva unei eventuale ingerințe arbitrară a judecătorului în libertatea individuală reprezentând-o limita generală a pedepsei închisorii impusă de lege. Așadar, o limitare cu privire la cuantumul pedepsei rezultante ce urmează a fi executată se face prin dispozițiile art. 60 din Codul penal, aceasta neputând fi mai mare de 30 de ani de închisoare. Cu alte cuvinte, dacă sporul obligatoriu ar depăși limita generală a pedepsei închisorii impusă de lege, pedeapsa se reduce corespunzător (paragraful 44).

21. De asemenea, prin Decizia nr. 447 din 28 iunie 2018, Curtea a constatat că dispozițiile legale criticate prevăd reguli clare, precise și previzibile de stabilire a pedepsei în cazul concursului de infracțiuni, atunci când pentru faptele săvârșite s-au stabilit numai pedepse cu închisoarea, reguli a căror aplicare duce la stabilirea unei pedepse rezultante care nu poate depăși maximul general al pedepselor penale cu închisoarea,

motiv pentru care nu poate fi reținută încălcarea prin textul criticat a dispozițiilor art. 7 paragraful 1 teza a doua din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitoare la legalitatea incriminării și a pedepsei, astfel cum acestea au fost preluate la art. 23 alin. (12) din Legea fundamentală. Curtea a reținut că nu poate fi constatată nici încălcarea dispozițiilor convenționale și a celor de drept european referitoare la interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradate, astfel cum acestea se regăsesc la art. 22 alin. (2) din Constituție, aplicarea textului criticat neputând afecta integritatea fizică sau psihică ori demnitatea persoanei condamnate câtă vreme pedeapsa rezultantă nu depășește maximul general al pedepsei prevăzut la art. 60 din Codul penal.

22. În continuare, cu privire la modul și condițiile de realizare a contopirii pedepselor în diferite situații, Curtea reține că, pentru a se putea da efect dispozițiilor legale privind aplicarea pedepsei în caz de concurs de infracțiuni, făptuitorul trebuie să fie judecat pentru toate faptele aflate în concurs și să primească o pedeapsă rezultantă pentru infracțiunile săvârșite. Prin urmare, în cazul în care s-au stabilit numai pedepse cu închisoarea, în temeiul art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, instanța care dispune contopirea o va identifica pe cea mai grea dintre ele, după care va proceda la aplicarea sporului fix de 1/3 din totalul celorlalte pedepse stabilite. La stabilirea sporului se vor lua în calcul, așadar, toate pedepsele aplicate mai puțin cea mai grea dintre ele, care constituie pedeapsa principală. Așa fiind, nu se poate reține critica autorului excepției potrivit căreia sporul astfel calculat nu este o pedeapsă, stabilită potrivit legii, el reprezentând o parte din cumulul pedepselor mai ușoare decât cea principală, toate stabilite de instanță în temeiul normelor legale.

23. În fine, cât privește dreptul la un proces echitabil statuat prin dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, Curtea a constatat că, potrivit jurisprudenței sale constante, aplicarea cerinței procesului echitabil se impune numai în legătură cu procedura de desfășurare a procesului, iar nu și în ceea ce privește cadrul juridic sancționator al faptelor, adică în domeniul dreptului substanțial, reținând că nici din cuprinsul art. 21 alin. (3) din Constituție și nici din cel al art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau al jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului nu se poate desprinde concluzia că aplicarea cerinței procesului echitabil ar trebui să excedeze necesității asigurării garanțiilor procesuale, spre a se intra în materii din câmpul dreptului substanțial.

24. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Marius Ovidiu Marcu în Dosarul nr. 9.221/3/2016 al Tribunalului București — Secția I penală și constată că prevederile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția I penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 7 mai 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 402

din 6 iunie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 lit. a) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Răzvan Horațiu Radu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 lit. a) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, excepție ridicată de Florin Țăpusă în Dosarul nr. 2.567/99/2016 al Tribunalului Iași — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.391D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, sens în care face trimitere la jurisprudența în materie a Curții Constituționale, de exemplu, Decizia nr. 524 din 27 iunie 2006 și Decizia nr. 700 din 7 noiembrie 2017.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 1 august 2017, pronunțată în Dosarul nr. 2.567/99/2016, **Tribunalul Iași — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 lit. a) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție**, excepție ridicată de Florin Țăpușă într-o cauză penală în care se fac cercetări cu privire la săvârșirea mai multor infracțiuni între care și cea prevăzută de art. 12 lit. a) din Legea nr. 78/2000.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, fiind lipsite de previzibilitate și accesibilitate, întrucât din modul de definire a infracțiunii nu poate fi determinat cu exactitate înțelesul sintagmei „efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț”, deci conduita care definește elementul material al infracțiunii.

6. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, art. 7 paragraful 1 din Convenție, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

7. Rezultă, astfel, că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind

îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora.

8. Din interpretarea sistematică a textului legal criticat prin raportare la toate actele normative în vigoare, inclusiv la încadrarea în drept a presupusei infracțiuni reținute în sarcina inculpatului, se apreciază că noțiunea de „acte de comerț”, chiar și în condițiile explicative ale Legii nr. 71/2011, nu își pierde caracterul ambiguu, lipsit de previzibilitate și accesibilitate. În aceeași notă ambiguă și inaccesibilă din punct de vedere juridic este și noțiunea conexă „operațiuni financiare”.

9. Chiar dacă practica și interpretarea juridică ar conduce la o concluzie privind elementul material al infracțiunii, acest fapt s-ar realiza prin analogie cu noțiuni de drept din afara ilicitului penal — aspect aflat în contradicție cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

10. **Tribunalul Iași — Secția penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, nefiind decelate aspecte în conținutul dispoziției criticate care să antreneze prin efectele lor încălcarea Constituției, în drept fiind incriminată efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

12. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, din interpretarea sistematică a dispozițiilor legale în materie civilă (art. 3 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, art. 6 și 8 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil) se observă că, deși noul Cod civil a introdus o serie de noțiuni cu caracter de noutate, nu se poate susține că acestea sunt imprevizibile din perspectiva incriminării în materie penală. Astfel, în condițiile în care Legea nr. 71/2011 prevede în mod expres faptul că noțiunea de „acte de comerț” se înlocuiește cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”, se apreciază că o astfel de detaliere și fixare a noțiunii este de natură a califica norma drept previzibilă, în condițiile în care normele civile (și normele penale cu ramificații în domeniul civil) permit identificarea faptelor de producție, comerț sau prestări de servicii, fiind evident că noțiunea anterioară de fapte/acte de comerț este inclusă în noțiunea de „fapte de producție, comerț sau prestări de servicii”.

13. Instanța de contencios constituțional a statuat că poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze, însă, previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010 și Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011).

14. Totodată, Curtea Constituțională a precizat în jurisprudența sa că prevederile supuse criticii trebuie analizate în ansamblul normativ din care fac parte, pentru a decide asupra previzibilității acestora (Decizia nr. 92 din 3 martie 2015, paragraful 14), care presupune că destinatarul lor are reprezentarea aspectelor în funcție de care este obligat să își modeleze conduita.

15. Astfel, în cazul analizat, textul de lege sancționează fapta persoanei care efectuează operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea sa, noțiunile utilizate în text fiind interpretate în conformitate cu cele deja reglementate prin legislația civilă.

16. **Avocatul Poporului** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată și face trimitere la opinia exprimată în Decizia nr. 243 din 6 aprilie 2017.

17. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

18. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

19. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 12 lit. a) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 18 mai 2000, care au următorul conținut:

— Art. 12 din Legea nr. 78/2000: „*Sunt pedepsite cu închisoarea de la 1 la 5 ani următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite:*

a) *efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;*”.

20. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 11 alin. (1) și (2) referitor la dreptul internațional și dreptul intern, art. 16 referitor la *Egalitatea în drepturi*, art. 20 referitor la *Tratatele internaționale privind drepturile omului*, art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 23 alin. (12) referitor la principiul legalității pedepsei, art. 52 referitor la *Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică* și art. 124 alin. (3) referitor la independența judecătorilor.

21. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului său, din perspectiva unor critici similare. Astfel, cu prilejul pronunțării Deciziei nr. 243 din 6 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 527 din 6 iulie 2017, s-a statuat că, în concordanță cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, dispozițiile art. 12 lit. a) teza întâi din Legea nr. 78/2000 sunt clare și neechivoce, întrucât destinatarul

normei penale de incriminare are posibilitatea să prevadă consecințele ce decurg din nerespectarea ei, sens în care își poate adapta conduita în mod corespunzător. În acest sens, Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa (Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012) că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze, însă, previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, și Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011).

22. Așa fiind, cu privire la înțelesul sintagmei „operațiuni financiare, ca acte de comerț”, Curtea a constatat că, dimpotrivă, formularea, deși generică, nu conține nicio doză de imprevizibilitate, înglobând toate elementele necesare pentru identificarea existenței infracțiunii într-o speță sau alta, iar destinatarul normei penale de incriminare, chiar dacă nu este circumstanțiat, are posibilitatea să prevadă consecințele ce decurg din nerespectarea ei și își poate adapta conduita în mod corespunzător. De altfel, aspectele semnalate pun în discuție modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale contestate. În absența unei practici judiciare cvasiunanime într-un anumit sens (a se vedea Decizia nr. 336 din 30 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 19 mai 2015, paragraful 21), faptul că există interpretări și aplicări diferite ale înțelesului unei norme nu conduce automat la neconcordanța acesteia cu Legea fundamentală, dar constituie *eo ipso* elemente care justifică promovarea unui/unor recurs/recursuri în interesul legii.

23. Astfel, potrivit art. 12 lit. a) teza întâi din Legea nr. 78/2000, este pedepsită cu închisoare de la 1 la 5 ani, dacă este săvârșită în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite, fapta care constă în efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană. Prin urmare, pentru ca efectuarea de operațiuni financiare să constituie elementul material al laturii obiective, legea impune realizarea a două condiții/cerințe esențiale, și anume, operațiunile financiare să fie efectuate ca acte de comerț, iar operațiunile financiare, ca acte de comerț, să fie incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană.

24. Prohibirea unor asemenea operațiuni financiare, ca acte de comerț, are ca finalitate atât asigurarea respectării principiilor economiei de piață și a libertății economice, cât și protejarea demnității persoanelor care ocupă anumite funcții/atribuții/însărcinări publice, scopul incriminării infracțiunii prevăzute de art. 12 lit. a) teza întâi din Legea nr. 78/2000 constituindu-l ocrotirea relațiilor sociale referitoare la cinstea, onestitatea persoanelor care, datorită funcției, atribuției sau însărcinării primite, trebuie să se abțină de la efectuarea de astfel de operațiuni.

25. Curtea a reținut că efectuarea de operațiuni financiare înseamnă realizarea unor tranzacții referitoare la bani și credite și vizează desfășurarea oricărei activități care presupune o plată, o circulație a banilor sau a creditelor.

26. Totodată, având în vedere exigențele anexei la Ordinul președintelui Institutului Național de Statistică nr. 337/2007 privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională — CAEN, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 3 mai 2007, din multitudinea de intermediari și tranzacții financiare acolo prevăzute, numai cele care se circumscriu activităților și domeniilor limitativ enumerate în art. 1 lit. e) din Legea nr. 78/2000 pot intra în categoria operațiunilor financiare avute în vedere de legiuitor la incriminarea faptelor prevăzute de art. 12 lit. a) din aceeași lege și acestea vizează „operațiuni care antrenează circulația de capital, operațiuni de bancă, de schimb valutar sau de credit, operațiuni de plasament, în burse, în asigurări, în plasament mutual ori privitor la conturile bancare și cele asimilate acestora, tranzacții comerciale interne și internaționale”.

27. De asemenea, legea cere ca operațiunea financiară să fie efectuată ca act de comerț, deci să constituie un act de speculă sau o acțiune de intermediere în circulația bunurilor, făcută în mod organizat. De aceea, retragerile de numerar și operațiunile de emisie a ordinelor de plată, chiar dacă sunt operațiuni financiare, nu constituie, în același timp, și acte de comerț.

28. Astfel, potrivit art. VII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 696 din 30 septembrie 2011, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 60/2012, la data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009, republicată, sintagma „contract comercial” sau „contracte comerciale” se înlocuiește cu sintagma „contract civil” sau, după caz, sintagma „contracte sau acte de comerț” se înlocuiește cu termenul „contracte”.

29. De asemenea, Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, aduce clarificări terminologice. Astfel, potrivit art. 8, „(1) *Noțiunea de «profesionist» prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.*

(2) *În toate actele normative în vigoare, expresiile «acte de comerț», respectiv «fapte de comerț» se înlocuiesc cu expresia «activități de producție, comerț sau prestări de servicii».*

30. Înlocuirea expresiilor clasice de „acte de comerț” și, respectiv, „fapte de comerț” are meritul de a stabili conținutul juridic actual al noilor noțiuni care vizează sensul economic al noțiunii de comerț, adică acela de interpunere în schimbul și

circulația mărfurilor. Aceasta înseamnă că, în accepțiunea actuală a legiuitorului, actele de comerț, respectiv activitatea comercială, sunt alcătuite din operațiunile ce privesc activitățile de producție, comerț sau prestări de servicii.

31. De asemenea, potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, noțiunea de profesionist include și calitatea de comerciant. Aceasta înseamnă că legiuitorul a introdus un sistem subiectiv de reglementare a raporturilor comerciale. În plus, față de conținutul normativ al alin. (2) al art. 8 din Legea nr. 71/2011, legiuitorul, în completarea sistemului subiectiv de reglementare prin raportarea normelor juridice la calitatea de profesionist comerciant, a avut în vedere normele referitoare la activitățile de producție, prestări servicii și comerț, adică un sistem obiectiv de reglementare.

32. Totodată, potrivit dispozițiilor art. 3 din Codul civil, „(1) *Dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.*

(2) *Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere.*

(3) *Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ”.*

33. Prin urmare, întrucât legiuitorul a prevăzut expres care este înțelesul sintagmei „acte de comerț”, critica autorului este neîntemeiată.

34. De asemenea, o altă condiție pentru existența infracțiunii prevăzute de art. 12 lit. a) teza întâi din Legea nr. 78/2000 este aceea a scopului pentru care se efectuează operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană, și anume acela de a obține pentru sine sau pentru altul bani, bunuri ori alte foloase necuvenite, fără a avea relevanță dacă scopul a fost sau nu atins.

35. Prin urmare, prin ea însăși, simpla efectuare de operațiuni financiare ca acte de comerț nu determină existența elementului material al infracțiunii, efectuarea de operațiuni financiare având, așadar, relevanță penală și putând constitui elementul material al infracțiunii numai dacă este săvârșită ca act de comerț, dacă operațiunile financiare sunt incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană și dacă sunt săvârșite în scopul determinat de legiuitor.

36. Deoarece până în prezent nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, considerentele și soluția care au fundamentat decizia mai sus menționată își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

37. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Florin Țăpușă în Dosarul nr. 2.567/99/2016 al Tribunalului Iași — Secția penală și constată că dispozițiile art. 12 lit. a) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Iași — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 6 iunie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI**GUVERNUL ROMÂNIEI****PRIM-MINISTRUL****DECIZIE****pentru eliberarea domnului Marius Adrian Madar
din funcția de secretar de stat în cadrul Secretariatului
General al Guvernului**

În temeiul art. 20 alin. (2), art. 29 și al art. 31 lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — La data intrării în vigoare a prezentei decizii, domnul Marius Adrian Madar se eliberează din funcția de secretar de stat în cadrul Secretariatului General al Guvernului.

PRIM-MINISTRU

VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Toni Greblă

București, 19 septembrie 2019.
Nr. 241.

GUVERNUL ROMÂNIEI**PRIM-MINISTRUL****DECIZIE****pentru numirea domnului Marius Adrian Madar
în funcția de secretar general adjunct al Guvernului,
cu rang de secretar de stat**

În temeiul art. 20 alin. (2), art. 29 și art. 31 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, domnul Marius Adrian Madar se numește în funcția de secretar general adjunct al Guvernului, cu rang de secretar de stat.

PRIM-MINISTRU

VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Toni Greblă

București, 19 septembrie 2019.
Nr. 242.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 226437